

Konaklama İşletmelerinde Evcil Hayvana Bakış Açısı: Fethiye Örneği¹

Ayşegül Simge Demircioğlu²

Prof. Dr. Şirvan Şen Demir³

ÖZET

Evcil hayvana verilen değer ve insanlar açısından önemi geçmişten bu yana önemli bir konu olarak insanoğlunun hayatında yer etmektedir. Evcil hayvanını ailesinden bir parça olarak gören insanlar tatile çıkarken de onları yanında götürme ihtiyacı içinde olmaktadır. Bu makalenin amacı evcil hayvan besleyen kişilerin tatilleri sırasında evcil hayvanlarını da yanında götürmelerine konaklama işletmelerinin ne derece önem verip, evcil hayvanlara karşı olan bakış açısını incelemektir. Araştırma kapsamında nitel araştırma yöntemlerinden mülakat tekniği kullanılarak Fethiye'de evcil hayvan kabul eden 10 konaklama işletmeleri ile soru cevap şeklinde görüşülmüş ve veriler toplanmıştır. Verilerin analizleri sonucunda Fethiye destinasyonunda bulunan bu konaklama işletmelerinin evcil hayvan kabulü ve bakımı konusunda duyarlı oldukları ve hizmet verirken evcil hayvanları da düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan detaylı alanyazın taramasında daha önce bu konuya detaylı değinilmediği saptanmış ve alanyazındaki bu eksiğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evcil Hayvan, Fethiye, Konaklama İşletmesi, Konaklama İşletmeleri'nde Evcil Hayvan Kabulü, Evcil hayvanlara bakış, Turizm.

Pet Perspective in Accommodation Facilities: The Case of Fethiye

ABSTRACT

The value given to pets and their importance for humans has been an important issue in human life since the past. People who see their pets as a part of their family need

¹ Bu çalışma, 15-17 Ekim 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen 21.Ulusal Turizm Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

² Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Turizm İşletmeciliği Bölümü, Turizm İşletmeciliği ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi, simge48300@gmail.com, Orcid ID:0000-0002-8654-1259, Sorumlu Yazar

³ Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Turizm İşletmeciliği Bölümü, Prof. Dr. Şirvan Şen Demir, sirvandemir@sdu.edu.tr, Orcid ID: 0000-00033253-1001

to take them with them when they go on vacation. The aim of this article is to examine the point of view towards pets, how important accommodation businesses give to people who have pets to take their pets with them during their holidays. Within the scope of the research, using the interview technique, one of the qualitative research methods, 10 accommodation businesses that accept pets in Fethiye were interviewed in the form of questions and answers and the data were collected. As a result of the analysis of the data, it was concluded that these accommodation businesses in Fethiye destination are sensitive about the adoption and care of pets and they also consider pets while serving. In the detailed literature review, it has been determined that this subject has not been mentioned in detail before, and it is aimed to eliminate this deficiency in the literature.

Key Words: Pets, Fethiye, Accommodation Business, Pets Acceptance in Accommodation Businesses, Pets Overview, Tourism.

1.GİRİŞ

Evcil hayvanın tam olarak bir tanımının yapılması oldukça zordur, çünkü sahipleri tarafından atfedilen özelliklerle, evcil hayvan kavramı kediden, köpeğe, kuşa ve sürüngenlere kadar oldukça geniş bir hayvan türünü içinde barındıran geniş bir hayvan yelpazesi içerisinde değerlendirilmektedir (Leggat ve Speare, 2000: 325). Geçmiş zamanlardan başlayarak günümüze kadar gelen ve son yıllarda gittikçe artan evcil hayvan sahiplenip beslenmesi sonucunda kedi, kuş, köpek gibi canlılar hayatımızın adeta vazgeçilmez bir parçası haline gelerek insanların evlerindeki en yakın arkadaşları olmuştur (Ünder, 1996: 164-179).

Bu makalede, konaklama işletmelerinde evcil hayvana bakış açısının araştırılması amaçlanmaktadır. İnsanlarla birlikte yaşamaları neredeyse insanın var olduğu tarihe dek dayanan bu hayvanlara olan ilgi son yıllarda daha da artmaktadır (Odendaal, 2005: 493). Hayvanlara verilen bu değer aslında çok eskilere dayanmaktadır. İnsanlar gibi hayvanların da yaşama, barınma, beslenme gibi temel haklarının olduğu savunulmaktadır. Hayvan hakları ilk kez 18. ve 19. yüzyılda hayvanlara karşı yapılan kötü muameleyi önlemek amacıyla çıkarılmıştır (Honore ve Klopfer, 1990; Zutpher, 2001: 82-91).

Türkiye'deki evcil hayvan sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte 14 milyon ailenin hayvan sahibi olduğu tahminler arasındadır (Sarıal, 2019: 2). Pet (evcil) hayvan sahiplerinin gözündeki değeri ve önemi diğer canlı türlerine oranla benzersizlik göstermektedir ve bu hayvanların sahiplerinin hayatında kapladığı yer oldukça fazladır. Hayvan sahipleri pet (evcil) hayvanlarının sağlıklı, mutlu, enerjik olmasıyla birlikte toplum tarafından da kabul edilerek toplumla entegre olmalarını istemektedir (Sarıal, 2019: 2).

Evcil hayvanlar; son zamanlarda Dünya'da ve Türkiye'de pek çok aile ferdinin çocuğu gibi değer verdiği canlılar haline gelmektedir. Evcil hayvan sahipleri tatilleri süresince de onlardan ayrı kalmak istememektedir (Chen, 2018: 2). Hayatlarının çok önemli parçası olan ve ev arkadaşları olarak gördükleri bu canlıların önemini kavrayan konaklama işletmeleri de tatillerini buldukları destinasyonda geçiren misafirlerin evcil hayvanlarını gezintiye çıkarmak, odalarına onlara özel yatak, oyuncak, mama ve su kabı koymak gibi hizmetlere başlamışlardır. Bu hizmetlerin önümüzdeki yıllarda çeşitlenerek daha da artması beklenmektedir (Durna ve Babür, 2011: 76).

Turistler tatilleri sırasında kendileri kadar çocuğu gibi görüp sevdiği evcil hayvanlarının da rahat etmesini istemektedir. Evcil hayvanlarını aileden bir parça olarak gören insanların sayısı her geçen gün artmakta ve insanlar evcil hayvanları yanlarında olmadan tatil yapmayı reddederek onların da tatillerinde yanlarında olmasını talep etmektedir. Bu artan tüketici talebine kayıtsız kalamayan konaklama işletmeleri de hizmetlerine evcil hayvanlarını da dahil etmeye başlayarak hayvan dostu politikaları benimsemektedir (Boroshok, 2006: 77). Evcil hayvan sahibi turistler seyahatleri esnasında en yakın dostu olan kedi ve köpeklerinin de en az kendileri kadar rahat etmelerini ister. Evcil hayvanlarının otelde rahat etmediği durumlarda tatilcilerin de durumdan şikâyetçi olduğu belirlenmiştir (Glavovic, 2019: 2). Turistlerin evcil hayvanlarının kendileri ile seyahat etmesini isteme sebebi; onlarla birlikteyken daha mutlu olmaları ve onlarsız tatil yapmanın streslerini artırmasının önlenerek tatillerini daha huzurlu ve kaliteli geçirmek istemeleridir (Nieminen, 2015; aktaran Glovovic, 2019: 3; Chen vd., 2013). Tayvanlı köpek sahiplerinin evcil hayvanlarını tatilleri sürecinde yanında bulundurmak istediklerini ancak turizmin ana bileşenlerinden olan konaklama ve ulaşımda evcil hayvanlarla ilgili var olan kısıtlamalar (hayvan kabul etmeyen işletmeler), tatil amacıyla gidilen destinasyondaki diğer hayvan sahibi olmayan insanların tepkileri ve evcil hayvanlarının kendisinden kaynaklanabilecek sıkıntılar (gürültücü ve saldırgan olmaları) nedeniyle evcil hayvan sahipleri evcil hayvanlarıyla birlikte seyahat etmekten çekinmektedir. Evcil hayvan sahipleri turizm hareketine petlerin dahil edilmemesi sebebiyle tatil yapma niyetlerinden büyük ölçüde vazgeçebilmektedir. Evcil hayvanların turizm işletmelerinde konaklama imkânlarının karşılanmaması veya konaklama işletmelerinin hayvan kabulünü gerçekleştirememesi evcil hayvan sahiplerinin can dostlarıyla birlikte tatil yapma isteği üzerindeki en büyük engel olabilmektedir (Carr ve Cohen, 2009: 290). Ying vd. (2021) Çin'de gerçekleştirmiş olduğu çalışmasında elde ettiği bulgular sonucunda, bu kısıtlamalar sebebiyle tatile çıkmak isteyen hayvan sahibi kişilerin turizm işletmelerince kabul görmeme önyargısı sebebiyle tatillerini iptal edebilme

eğilimi içerisinde olduğunu tespit etmiştir. Bu nedenden ötürü ailenin bir bireyi olarak kabul edilen evcil hayvanlarla tatil yapmak isteyen turistlerin de bu ihtiyaç ve istekleri turizm endüstrisi tarafından göz ardı edilmemeli, odalar evcil hayvanlara uygun şekilde düzenlenmeli, konaklama işletmelerine kabulü sağlanmalı ve evcil hayvanların yeme, içme ve barınma gibi temel ihtiyaçları karşılanmalıdır (Batıbeki ve Eşitti, 2021: 100).

Akademik olarak evcil hayvanlarla dostluk ile ilgili çalışmalar mevcuttur, ancak bulgular büyük ölçüde turizm alanının dışında kalmaktadır. Turizm işletmelerinin evcil hayvana bakış açısına dair alanyazın taramasında bir çalışmaya denk gelinmemiş ve bu konu hakkında yapılan çalışmaların yeterli sayıda olmadığı görülmüştür. Bu çalışmada Fethiye'deki konaklama işletmelerinin evcil hayvanlara bakış açısı nitel olarak ele alınarak incelenmiş ve konaklama işletmeleri ile nitel araştırma yöntemlerinden mülakat formu aracılığı ile soru cevap şeklinde görüşmeler yapılmıştır.

2.ALAN YAZIN TARAMASI

Turizmin ve turistin farklı kaynaklarda farklı kişiler tarafından yapılmış pek çok tanımı mevcuttur. Örneğin Cohen (1979)' e göre turizm, bir destinasyonu eğlence, tatil, yeni yerler keşfetme, aile, akraba ve arkadaş ziyareti, dinlenme, spor, dini inanç, sağlık, macera için boş zamanı değerlendirmek adına yapılan seyahatlerdir. Dünya Turizm Örgütü (WHO)' ya göre ise insanların sürekli olarak ikamet ettiği yerler dışında bir yılı aşmaması şartı ile çeşitli amaçlar doğrultusunda boş zamanını değerlendirmek amacıyla yapmış olduğu seyahatlerdir. Turizm, insanların sürekli olarak yaşadıkları, çalıştıkları ve günlük ihtiyaçlarını giderdikleri yerler haricinde yerleşmemek ve maddi kazanç elde etmemek şartıyla dinlenme, merak, eğlenme, sağlık, kültür, spor, deneyim kazanma, akraba ve aile ziyareti, kongrelere katılma, dini ve benzeri nedenlerle tek başına ya da toplu olarak yaptıkları seyahatlerde ve gittikleri yerlerde en az yirmi dört saat kalarak turizm işletmelerinin mal ve hizmetlerinden yararlanma amacıyla ortaya çıkan iş ve ilişkiler toplamıdır (Hayta, 2008: 32).

Bir başka tanıma göre ise turizm, dinlenme, eğlenme, sağlığı koruma veya geri kazanma, sportif faaliyetlere katılma, dini inançlarda bulunma gibi nedenlerden dolayı sürekli ikamet edilen yerden ayrılarak sürekli kalma ve para kazanma amacı gütmeyen yapılan faaliyetlerdir (Eralp, 1983: 56). Bu sebeplerden dolayı yapılan davranışlar da turizm davranışı olarak karşımıza çıkmaktadır (Rızaoğlu, 2012: 5). Türk Dil Kurumu' na göre ise turizm davranışı; Dinlenme, eğlenme, görme, tanıma

vb. amaçlarla yapılan gezinin yanı sıra bir ülkeye veya bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin, yapılan çalışmaların tümüdür (sozluk.gov.tr, 2019).

Tüketiciler tatile çıkmaya karar veriş süreçlerinde Engel, Kollat ve Blackwell (1968)' e göre beş farklı aşamadan geçmekte ve bunun sonucunda tatil yapmaya karar verebilmektedir. Bu süreçler; ilk olarak ihtiyaçların ortaya çıkması, daha sonra bu ihtiyaçlar doğrultusunda bilgiyi arama, alternatifleri değerlendirerek kendi için en doğru olana karar verme, satın alma ve en sonunda satın alma sonucu sergilenen davranışlardır (Suelin, 2010: 2911). İnsan doğasının tarihten beri ayrılmaz bir parçası olan evcil hayvanın da birçok kaynağa göre tanımı yapılmıştır.

Lynett (2015)'e göre evcil hayvan; beslenme, barınma, bakımın sağlanması ve çoğalması insan kontrolünde olan hayvanlardır. Çoğunlukla bu tanımı kedi ve köpekler karşılar. Rogers ve Hart (1993); Mcharg vd. (1995) yapmış oldukları çalışmalarında evcil hayvanların insanların psikolojik ve fiziki sağlığındaki sorunlarında azaltıcı ve tedavi edici etkisi olduğu ve bu kişilerin doktorları ve hastaneleri daha az ziyaret ettiği bulgusuna ulaşmışlardır. Çalışma sonucuna göre, evcil hayvan sahibi kişilerin ruhsal ve fiziksel sağlığı, evcil hayvan sahibi olmayanlara göre daha iyi durumdadır. Siegel vd. (1999) yapmış oldukları çalışmasında son zamanlarda kronik hastalıkların artış göstermesi sebebiyle evcil hayvanların insan yaşamındaki iyileştirici rolünün daha da arttığını ortaya koymuşlardır. Diğer sağlıklı bireylere oranla daha savunmasız olmaları sebebiyle çocuklar, yaşlılar, sosyal olarak izole edilmiş kişiler, kronik hasta ve özürlü bireyler üzerinde evcil hayvanların iyileştirici etkisinin daha fazla olduğu görülmektedir. Archer (1997), evcil hayvanların insan tepkilerini manipüle etmesinin evcil hayvanları beslemek için güçlü bir motivasyon olduğunu düşünmektedir. İnsan ilişkilerini kolaylaştırmak için genellikle ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkiyi güçlendirmesi sebebiyle evcil hayvan beslemenin gerekli olduğunu söylemektedir. Beck ve Katcher (2003)'e göre evcil hayvanların insanların yaşamında ‘sosyal kolaylaştırıcı’ rolü vardır. Evcil hayvan sahibi olan kişiler petleri sayesinde daha çok topluma karışmakta ve anti-sosyal kişilik özelliklerinden sıyrılarak sosyalleşmektedir. Bu sebeple kişilerin evcil hayvanları ile tatil yapmalarının sosyal avantajları mevcuttur. İnsanlar tatilleri süresince can dostu olarak gördükleri bu evcil hayvanlarını da yanında götürmek ister ve tatil destinasyon seçimi yaparken onları da göz önünde bulundurarak hareket eder. Kirillova vd. (2015) yapmış olduğu çalışmasında evcil hayvan ile seyahat eden kişilerin tatillerinde daha iyi ve eğlenceli vakit geçirmeleri sonucunda tekrar o bölgeyi ziyaret etme eğiliminde olacakları bulgusuna ulaşmıştır. Örneğin; Mayıs 2018 Skyes Staycation Index sitesi

verilerine göre 2017 yılındaki tatil seçiminde karar verirken turistlerin konaklama seçenekleri arasında ilk üç aramada 'köpek dostu otel' ibaresi yer almaktadır (diğer ikisi lüks, plaj ve kıyı). Bu sonuca göre anlaşılmaktadır ki insanlar evcil hayvan dostları ile birlikte rahatça konaklayacakları yer bulmak isteyebilmektedir (sykescottages.co.uk).

Dünyada evcil hayvan kabul eden ülkeler ve konaklama işletme sayıları başlıca şu şekildedir: İtalya (93.004), Fransa (46.458), ABD (41.725), Almanya (35.858), İspanya (34.956), Birleşik Arap Emirlikleri (30.691), Hırvatistan (26.247), Brezilya (24.868), Rusya (21.366), Polonya (17.248), Yunanistan (13.191), Avusturya (12,916) (booking.com.tr). Türkiye'de ise evcil hayvan kabul eden 473 tesis bulunmaktadır (patilioteller.com.tr).

Türkiye'de bulunan Fethiye destinasyonu, tarihi ve doğal güzellikleri, doğası ve iklimi bakımından pek çok tatilciyi kendine çeken bir destinasyondur. MÖ 188'de Bergama Krallığı'na katılan yerleşme, krallığın Roma'ya bağlanmasından sonra, bir süre bağımsızlığını koruyabilmiştir. Antik dönemde, bölgede yaşayan kâhinlerin çokluğundan ötürü “Kahinler Kenti” olarak ünlenen Telmessos, daha sonra Roma ve Doğu Roma (Bizans) yönetimlerine girmiştir. 8. yüzyılda Doğu Roma imparatoru II. Anastasios (713-715) adına Anastasiopolis, 9. yüzyılı izleyen dönemde ise Makri adıyla anılan kent, 1284'de Menteşeoğulları olarak anılmaya başlanmıştır. Osmanlı topraklarına ise 1424 yılında katılmıştır. Şehir bugünkü adı olan Fethiye'yi 1914 yılında şehit olan pilot Fethi Bey'den almaktadır (gezopedia.net).

Fethiye'de de evcil hayvan kabul eden pek çok konaklama işletmesi ve tatil köyü vardır (www.tripadvisor.com). Fethiye'deki evcil hayvan kabul eden konaklama işletmelerinde çoğunlukta odalarda evcil hayvanlar için ekstra bir hizmet bulunmamaktadır. Misafirler genelde hayvanları için gerekli olan yatak, oyuncak, mama ve su kabı gibi materyalleri kendileri temin etmektedir.

Taşıyıcı seyahat firmaları da tatilcilerin seyahatleri sırasında evcil hayvanlarını yanlarında götürmeleri açısından imkânlar sağlamaktadır. Karayolları Taşıma Yönetmeliğinin 4016.maddesine göre taşıtın bagaj taşımaya mahsus bölümleri dışında eşya taşınmaz. Özel kafeslerinde kedi, köpek, kuş gibi evcil hayvanlar bagaj taşımaya mahsus bölümlerde taşınabilir. Taşıtın içinde canlı hayvan hiçbir şekilde taşınmamaktadır (yardım.obilet.com). Bunun için aranan şartlar ise; evcil hayvanın koli ve çanta içerisinde değil özel taşıma kafesi içerisinde olması, evcil hayvanın sakın, kokusuz, temiz ve sağlıklı olup, görüntüsünün de sağlıklı olması,

evcil hayvana ait aşı kâğıdı ve sağlık belgesi gibi evrakların kabul işlemlerinde sahibinin yanında bulunmasıdır.

Evcil hayvan kabul eden havayolu firmaları da mevcuttur ve hepsinin belli başlı kuralları vardır. Bunlar aşağıda detaylı olarak verilmektedir (bizevdeyokuz.com).

2.1. Havayolları Evcil Hayvan Taşıma Kuralları

Evcil hayvan kabul eden uçak firmalarında taşıma için aranan kriterler her firmada farklı olmakla birlikte genelde Karayolları Genel Müdürlüğü'nün belirttiği şekildedir. Ek olarak; evcil hayvanın aşı kâğıdı ve sağlık belgesi dışında eğer yurt dışına çıkışı yapılacaksa giriş izinleri ve transit ülkeler tarafından istenen belgelerin sahibi tarafınca hazır bulunması gerekmektedir (resmigazete.gov.tr).

Türkiye'deki havayollarının evcil hayvan taşıma kurallarından bazıları; kabin içinde taşınacaksa kafes ile birlikte evcil hayvanın en fazla ağırlığı 8kg olmalı, kafes ebatları 23cmx30cmx40cm şeklinde olmalı, 8kgdan fazla olan hayvanlar bagaj bölümünde taşınmalı ayrıca her tür ayrı kafesler içinde olup birlikte yan yana taşınmamalıdır. Ayrıca evcil hayvan hamile, emzirmeye devam eden veya 10 haftadan küçük olmamalıdır. Evcil hayvanın aşı kâğıdı, giriş çıkış izni, sağlık kâğıdı sahibinin yanında hazır bulunmalıdır. Yardımcı hayvan olarak ise sadece köpekler kabul edilmektedir ve eğitim sertifikalı "Swan" köpekler ücretsiz taşınabilmektedir. Yurt dışı çıkış için yine evcil hayvanın aşı kâğıdı, sağlık belgesi, giriş çıkış izni ve gidilen ülkenin istediği belgeler hayvan sahibince hazır bulundurulmalıdır. Basık ve kalkık burunlu solunum problemi olan kedi ve köpekler ağırlık şartını sağladığı takdirde kabin içinde taşınabilmektedir (iata.org).

Pitbull, pitbull terrier, dogoargentina gibi tehlike arz eden köpekler diğer canlılara ve yolculara zarar verme potansiyeline sahip olması sebebiyle taşıma için kabul edilmemektedir. Taşıma ücretleri de hayvanın ağırlığına göre değişmekle beraber 0-8kg için 80 TL'den başlamaktadır ve 28kg ve üzeri için 260 TL arasında değişmektedir. Bir başka havayolunda ise diğerleriyle aynı olmakla beraber bir yolcuya en fazla 2 evcil hayvan taşıma hakkı tanınmaktadır. Rehber köpekler tasmaları takılı şekilde ve temiz olmak kaydıyla sahibinin ayağının yanında kabin içinde taşınabilmektedir. Diğer havayolunda ise ek olarak bir uçuşta uçakta en fazla 3 evcil hayvan taşımaya izin vardır. Kafes içindeki hayvana gecikme ve aksaklık yaşanması durumunda yiyecek ve içecek temin edilmemekle birlikte tüm taşıma koşulları Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) tarafından belirlenir ve standarttır. Amerika Birleşik Devletleri Tarım Bakanlığı

(USDA) Hayvan Refahı Yasası en fazla iki canlı yavru veya yetişkin kedi, köpeğe 8 hafta ila 6 aylık, büyüklükte ve 20 LB (9 kg) ağırlığında olmak koşuluyla, eğer her biri bu koşullardan daha az ise, aynı yerde birincil muhafaza içinde hava taşıyıcı vasıtasıyla taşınabilmektedir. Sadece küçük köpekler ve kedilerin kabinde taşınmasına izin verilmektedir. Bazı havayolları evcil hayvanların içeri girmelerine izin vermemekte özgürdür ve onları ısıtılmış ve havalandırılmış özel bir bölmede özel bagaj olarak taşımaktadır (iata.org).

Havayollarının, hayvanın kabulü, taşınması ve teslimi için özel prosedürleri vardır. Hayvanların çevresel ihtiyaçları yükleme, boşaltma veya transit geçiş sırasında uygun olarak düşünülür. Hayvan nakliyesi: tüm gerekli rezervasyonları yapabilecek ve evcil hayvanınızı toplama, gerektiğinde uçağa binme, havaalanına götürme ve diğer havaalanı ucunda bir araya getirip varış yerine teslim etmekten tam olarak sorumlu olan bir hayvan gönderici bulanabilir. Bazı ülkelerde bu en kolay ve en kesin yöntem olabilir ve bazı havayolları bir göndericiden başka biri (hayvanın sahibi dışında 3. Bir kişi) tarafından taşınan hayvanları kabul etmemektedir. Havayolları genellikle birlikte çalıştıkları nakliyecilerin bir listesini verebilir ama bütün bunları kişi kendisi de yapabilmektedir. Evcil hayvanınızın nakliyesini sağlayabilmek adına özel gereksinimler için havayoluna önceden danışılması gerekmektedir.

Sağlık sertifikası: Çoğu havayolu şirketi, kabinde veya refakatsiz bir gönderi olarak, taşıdıkları her hayvan için bir sağlık sertifikası istemektedir. Sağlık sertifikası veteriner hekim tarafından temin edilir ve hayvanın sağlıklı ve uçmaya uygun olduğunu belirtir. Uçuş onayı: Evcil hayvanınızı tercih ettikleri gün ve uçuшта kabul ettiklerini onaylamak için seçilen havayolu şirketine önceden başvurup teyit ettirmek gerekir. Bazı havayolları, uçuştaki hayvan sayısını sınırlar, böylece onlara ne kadar önceden bildirim verirseniz o kadar iyidir. Kalkıştan en az 48 saat önce evcil hayvanın taşınması için gerekli koşullar sağlanıp havayolu tarafından onaylatılmalıdır.

Giriş: Uçuştan ne kadar süre önce check-in yapılması gerektiği mutlaka öğrenilmelidir. Hayvanlar bir havaalanındaki tüm telaşla strese girebilir bunlar da göz önünde bulundurularak evcil hayvana o şekilde ilgi gösterilmelidir.

- Evcil hayvanın kabinde bulunmasına izin verilirse, mümkün olduğunca geç check-in yapılmalıdır.
- Uçağa alınma işlemi uzun sürer ve beklenmeye devam edilirse, erken check-in yaptırılmalı böylece evcil hayvan bagaj alanına gidebilir ve rahatlamak için sessiz ve loş bir yere konulabilir.

- Evcil hayvanın uçakla taşınacağı gün yiyecek miktarını azaltılmalı, ancak yeterli miktarda su verilmelidir.
- Evcil hayvan tuvalet ihtiyacını karşılamak için ve hareketsiz kalması sonucu eklemelerinin zarar görmemesi adına havaalanına gitmeden önce ve check-in işleminden önce tekrar yürüyüşe çıkartılmalıdır.
- Hayvanı taşıyıcıya vermeden 2 saat önce hafif bir yemek, onu sakinleştirmeye yardımcı olacaktır ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yasal bir gerekliliktir. Doğru tanımlama: Evcil hayvanın doğru bir şekilde tanımlandığından emin olunmalıdır (örn. Mikroçip).
- Tasma üzerine iki kimlik belgesi yerleştirilmelidir. (evcil hayvan sahibinin adı ile birlikte kalıcı bir kimlik numarası ve telefon numarasının yanı sıra hayvan sahibinin veya bir irtibat kişinin ulaşılacağı adres ve geçici bir seyahat kimliği). Evcil hayvanlarda sakinleştiricilerin kullanımı ve taşıma sırasında olumsuz etki potansiyeli nedeniyle kargo veya kabin bagajı olarak taşınacak hayvanlarda sakinleştirici ve sakinleştirici maddelerin kullanımını engellemek amacıyla uzun süredir IATA ve kurucu taşıyıcıları bu kuralı uygulamaktadır. Bu görüş, Amerikan Veteriner Hekimleri Birliği gibi veterinerlik kuruluşları tarafından desteklenmektedir (iata.org).

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE VERİ ANALİZİ:

Araştırmanın amacı Fethiye destinasyonunda bulunan konaklama işletmelerinde evcil hayvana olan bakış açısının niteliksel olarak incelenerek sorunlarının ortaya konmasıdır. Bu çalışmadaki araştırma kapsamında toplam evcil hayvan kabul eden 10 konaklama işletmesinde, 10 farklı idari personel ile görüşülmüş ve kendilerine 16 adet soru yöneltilmiştir.

Araştırmanın derinlemesine incelenmesine olanak sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden (Goodson ve Walker, 2005) katılımcıların algılarının ve bakış açılarının anlaşılması açısından yarı yapılandırılmış soru formu ile mülakat tekniğinden yararlanılmıştır (Berg ve Lune, 2015). Mülakat ile elde edilen verilerde betimsel ve sistematik veri analizi kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

3.1. Araştırma Evreni ve Örneklemi:

Mülakat tekniği ile Fethiye'deki kış sezonunda açık durumda olan ve evcil hayvan kabul eden konaklama işletmeleriyle görüşülmüştür. Konaklama işletmelerinde 1 tane motel, 1 tane 2 yıldızlı, 2 tane pansiyon, 2 tane 3 yıldızlı, 2 tane butik, 2 tane 5 yıldızlı işletme bulunmaktadır. Görüşülen kişiler ise otel

müdürü veya otel işletmesi sahibidir. Görüşmelerin 7' si yüz yüze gerçekleştire olup yaklaşık her görüşme 30 dakika sürmüştür. Kış dönemi sebebiyle kapalı olan 3 konaklama işletmelerinin idari personeline telefonla ulaşıp sorular kendilerine telefon görüşmesi şeklinde aktarılmıştır. Araştırma örneklemini Fethiye'deki evcil hayvan kabul eden 10 konaklama işletmesi oluşturmaktadır. Katılımcılar 1'den 10'a kadar K1-K10 şeklinde kodlanmıştır. Konaklama işletmelerine evcil hayvan kabulü ile ilgili yöneltilen mülakat soruları ve cevapları aşağıda yer alan Tablo 1'de verilmiştir.

3.2. BULGULAR

Tablo 1. Konaklama işletmelerine evcil hayvan kabulü ile ilgili yöneltilen mülakat soruları ve cevapları

Sorular	Fikrim yok	Evet	Hayır
1.Otelinizde evcil hayvan kabul ediliyor mu?	-	10	-
2.Evinizde hayvan besliyor musunuz?	-	7	3
3.Sizce evcil hayvanların da insanlar gibi tatil yapma hakkı var mı?	-	-	10
4.Misafirlerden hayvana ait aşı kağıdı vb. isteniyor mu?	-	3	7
5.Misafirden evcil hayvanı için ekstra ücret alınıyor mu?	-	-	10
6.Misafir odalarında mama ve su kabı mevcut mu?	-	3	7
7. Otelde evcil hayvana ayrılmış bir bölüm var mı?	-	3	7
8.Evcil hayvan için bahçede bir alan düzenlediniz mi?	-	5	5
9.Misafir adına evcil hayvan gezdirme hizmetiniz var mı?	-	2	8
10.Otelde evcil hayvan kabul etmek için gerekli şartlar var mı?	-	4	6
11.Otelde evcil hayvan kalımı için gün sınırlaması var mı?	-	-	10
12.Misafirler evcil hayvan için ekstra hizmet talep etti mi?	-	4	6
13.Otelde evcil hayvan kabulünden sonra müşteri artışı oldu mu?	1	7	2
14.Evcil hayvanı ile gelmeyen diğer misafirler bu durumdan şikayetçi mi?	-	9	1
15. Misafirin evcil hayvanı bırakıp dışarı çıkması halinde ilgileniyor musunuz?	-	6	4
16.Evcil hayvan bakımı için ayrı bir departmanınız mevcut mu?	-	-	10

Araştırma evrenini Fethiye destinasyonda faaliyet gösteren ve evcil hayvan kabul eden konaklama işletmeleri oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden mülakat tekniği ile veriler toplanmıştır. Fethiye destinasyonunda evcil hayvan kabul eden konaklama işletmeleri ile yapılan mülakat sonucunda konaklama işletmelerinin evcil hayvanın bakımı için ekstra bir hizmet sunmadıkları tespit edilmiştir. Katılımcılar her tür evcil hayvanı otele kabul ettiğini dile getirirken K3 evcil hayvanın türüne göre değişiklik gösterdiğini tehlike arz eden hayvan ırklarını kabul etmediklerini dile getirmiştir. Araştırma örneğine dahil edilmeyen bazı konaklama işletmeleri ise normal şartlarda evcil hayvan

kabul etmediklerini ancak misafirin çok zor durumda kalması sonucunda mağdur olmaması adına evcil hayvanını kabul edebileceklerini dile getirmiştir.

2. soru olan ‘Evinizde evcil hayvan besliyor musunuz?’ Sorusuna 7 kişi evet cevabını verirken 3 kişi hayır cevabını vermiştir. K1 3 köpek ve 1 kedisi olduğunu ve evcil hayvanlarını ailenin bir bireyi gibi gördüğünü vurgulamıştır.

‘Evcil hayvan kabulü için misafirlerden aşı kâğıdı isteniyor mu?’ Sorusuna ise %30 oranında 3 katılımcı evet cevabını vermiştir. Aşı kağıdının otel personeli, otelde kalan diğer müşteriler ve otele kabul edilen diğer evcil hayvanlarının sağlığını gözetmek için gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Yine 6. soru olan odalarda su kabının mevcut olup olmadığı sorusuna %30 oranıyla 3 kişi evet cevabını verirken %70 oranında hayır cevabı alınmıştır. Hayır cevabını verenler evcil hayvanlar için gerekli olan ekipmanların müşteriler tarafından temin edilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

7. soru olan ‘Misafirlerin evcil hayvanı için otelde düzenlenmiş bir alan mevcut mu?’ Sorusuna da aynı oranda cevap verilmiştir. %30 evet cevabı alınırken %70 hayır cevabı kaydedilmiştir. Evet cevabı veren işletmelerin evcil hayvanlar için konaklama işletmesinin bahçesinde evcil hayvanlara özel oyun alanı, oyuncak ve mama ile su kabı bulundurdıkları belirtilmektedir.

8. soru olan ‘Bahçede evcil hayvan için bir alan düzenlediniz mi?’ sorusuna ise K3, K4, K5, K6 ve K7 katılımcıları evcil hayvan için konaklama işletmesi bahçesinde özel bir alan düzenlediklerini, bahçede evcil hayvanlar için gerekli olan su ve mama kabı ile yatakların ve özel oyun alanlarının bulunduğunu dile getirmişlerdir. 9. soru olan ‘Misafir adına gezdirme hizmeti veriliyor mu?’ Sorusuna ise sadece 2 işletme yöneticisi ‘evet’ cevabını vermiştir.

10. soru olan ‘İşletmenizde evcil hayvan kabul etmek için gerekli şartlar var mı?’ Sorusuna ise %40 oranında evet cevabı alınırken %60 oranında hayır cevabı alınmıştır. Ayrıca 10 Konaklama işletmesinin 4’ü evcil hayvan kabul şartları olduğunu belirtmiştir. Bunlar; K2 işletmesi için evcil hayvanın kendine ait çantasının ve ped örtüsünün olması, K3 işletmesi için evcil hayvanın küçük, sessiz ve tehlike arz etmeyen ırk olması, K4 için tehlike arz etmeyen, saldırgan olmayan ve çok ses çıkarmayan evcil hayvan olması, K8 için ise tuvalet eğitimi olup aşlarının tam olması şeklindedir. K5 işletmesi ise herhangi bir şart aramadıklarını çünkü zaten evcil hayvanları misafirlerin çocuğu gibi görmeleri sonucu yeterince eğitilmiş ve bakımlı olduklarını dile getirmiştir.

11. Soru olan 'Otelinizde evcil hayvan kalımı kapsamında gün sınırı var mı?' Sorusuna ise tüm katılımcılar herhangi bir gün sınırı olmadığını dile getirirken K7 işletmesi bir misafirin kuşu ile birlikte 1 aydır otellerinde konaklamakta olduğunu belirtmiştir.

K1 ve K5 işletmesi kendilerine yöneltilen ekstra isteğin evcil hayvanı odada bırakan misafirlerden otel çalışanlarınca ilgilenmeleri, dolaştırmaları, mama ve su vermeleri şeklindedir. K2 işletmesinden ise ekstra olarak mama ve su kabı ile ped örtü istenmiştir. K4 işletmesinden ise evcil hayvanlarının dolaştırılması talep edilmiştir.

14. sıradaki 'Evcil hayvanları ile gelmeyen diğer misafirleriniz otele evcil hayvan alımıyla ilgili şikâyetçi mi?' sorusuna K6 işletmesi evcil hayvanı ile gelmeyen turistlerin birkaç kez köpek sesinden ve kokusundan rahatsız olduğunu dile getirmiştir.

Mülakatın son sorusu olan 'Evcil hayvan bakımı için bir departmanınız mevcut mu?' sorusuna verilen cevaplar şu şekildedir; K1, işletmede evcil hayvan ile ilgilenmek adına farklı bir departman olmadığını ancak ilçedeki veterinerler ile işbirliği içinde olduklarını belirtirken, K4 ve K5 işletmesi gerekli durumlarda kendilerinin ve otel çalışanlarının evcil hayvanlar ile ilgilendiğini, mama ve su temin ederek evcil hayvanların tuvalet ihtiyacı için dışarıya çıkarıldığını dile getirmiştir.

Tablo 2'de mülakat formu ile görüşme yapılan işletmelerin özellikleri verilmiştir.

Tablo 2: İşletme Türü ve Mülakat Katılımcılarının İş Pozisyonu Özellikleri

Katılımcı numarası	Konaklama İşletmesi Türü	Katılımcı Pozisyonu
K1	3 Yıldızlı Otel	Genel Müdür
K2	Butik Otel	Genel Müdür
K3	5 Yıldızlı Otel	Genel Müdür
K4	Motel	Genel Müdür
K5	5 Yıldızlı Otel	Genel Müdür
K6	Butik Otel	Genel Müdür
K7	3 Yıldızlı Otel	Genel Müdür
K8	2 Yıldızlı Otel	Genel Müdür
K9	Pansiyon	İşletme Sahibi
K10	Pansiyon	İşletme Sahibi

Mülakat tekniği ile görüşme gerçekleştirilen evcil hayvan kabul eden Konaklama işletmelerinden, 1 tanesi motel, 1 tanesi 2 yıldızlı, 2 tanesi pansiyon, 2 tanesi 3 yıldızlı, 2 tanesi butik, 2 tanesi 5 yıldızlı olarak faaliyet göstermektedir. Görüşülen kişilerin pozisyonları ise otel müdürü veya otel işletmesi sahibi şeklindedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Evcil hayvanların insan hayatındaki yeri ve önemi yapılan alanyazın incelemesi sonucunda ortaya konmaktadır. Geçmişten başlayarak günümüze kadar artarak devam eden evcil hayvan besleme ve bakımı sonucu, evcil hayvan sahibi olan turistler seyahatleri süresince ve tatilleri sırasında çocuğu olarak gördükleri ve önem verdikleri bu canlıların da kendileri ile birlikte seyahat ederek tatil yapıp, aynı statüde değer görmelerini istemektedir. Evcil hayvanı ile tatil yapan kişilerin daha mutlu ve huzurlu olduğu, tatillerinden daha fazla zevk aldığı görülmektedir. Hayvanları ile birlikte seyahat eden kişilerin onların da otelde kendileri ile birlikte konaklamalarına izin verilmesi, bakımı, beslenmesi, gezdirilmesi gibi talepleri olduğu, bu çalışmada yapılan mülakat sonucunda ortaya çıkmıştır. Evcil hayvan sahibi turistlerin bu taleplerine kayıtsız kalamayan turizm sektöründeki konaklama işletmeleri de kendilerini tercih eden ve konaklayan misafirlerinin memnuniyetini sağlama açısından evcil hayvan kabulü ve onlara hizmet verme konusunda bilinçlenerek bu konuya ekstra önem vererek, hizmet vermeye başlamıştır. Gelecek yıllarda bu konuda çalışma yapacak olan araştırmacılara işlevsel durumda bulunan ve açık halde olan otelleri bulmada sıkıntı çekmemeleri adına turizm destinasyonlarındaki konaklama işletmelerine yaz döneminde ulaşarak soruları kendilerine yönelmeleri tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Archer, J. (1997). Why do people love their pets? *Evolution and Human Behaviour*, 18: 237-259.
- Batıbeki, S. E. ve Eşitti B. (2021). Evcil hayvanlarla seyahat üzerine bir çalışma. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11 (1): 89-102.
- Berk, A. ve Katcher, A. (2003) Gelecekteki yönler insan-hayvan bağı araştırmalarında. *Amerikan Davranış Bilimcisi*, 47 (1): 79–93 .
- Berg, Bruce L., & Howard L. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Çeviren Hasan Aydın. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Boroshok, J. (2006). It pays to welcome travelers with pets. *HSMIAI Marketing Review*, 23 (3): 76–79.
- Carr, N., & Cohen, S. (2009). Holidaying with the family pet: no dogs allowed!. *Tourism and Hospitality Research*, 9(4): 290-304.
- Chen, Ah., Peng, N., & Hung, Kp (2014). Developing a scale for pet owners' tourism restrictions-restrictions for taking dogs to tourism activities. *International Journal of Tourism Studies*, 16 (4): 315-324.
- Chen, Y. (2018). Accommodating Travellers with Pets: İs Auckland Ready?, *Doctoral Dissertation, Auckland University of Technology*.
- Cohen, E. (1979). Rethinking the sociology of tourism. *Annals of Tourism Research*, 6 (1): 18-35.
- Durna, U., & Babür, S. (2011). Otel işletmelerinde yenilik uygulamaları. *Journal of Alanya Faculty of Business/ Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 3 (1):73-98.
- Eralp,Z (1983). *Genel Turizm*. Ankara. Ankara Üniversitesi Basım Yayın Yüksekokulu Yayınları: 3.
- Glavocic, I. (2019). Dubrovnik as a Pet Friendly Tourist Destination, *Doctoral Dissertation, RIT Croatia*.

- Goodson, I., & Walker, R. (2005). *Putting life into educational research. In R. Sherman & R. B. Webb (Eds.). Qualitative research in education: Focus and Methods* (pp. 108-121). London: RoutledgeFalmer.
- Hart, L. A. (2003). Pets Along A Continuum: response to “what is a pet?”. *Anthrozoös*, 16 (2): 118-122.
- Hayta, A. B. (2008). Turizm pazarlamasında tüketici satın alma süreci ve karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1):31-48.
- Horn, E. K., & Kiopfer. P.H. (1990) *Aconcise Survey of Animal Behavior*. Academic Pres. Ine., San Diego, Gajfomia.Pp. 1-6. 82·91(Aktaran;Yaşar ve Yeşilkaya).
- Kirillova, K., Lee, S., & Lehto, X. (2015). Willingness to travel with pets: a US consumer perspective. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 16 (1): 24-44.
- Kollat, D. T., Blackwell, R. D., & Engel, J. F. (1972). The current status of consumer behavior research: developments during the 1968-1972 period. *ACR Special Volumes*, 27(1): 576-585.
- Kubilay, S., & Sıla, G. (2019). Pet Hayvanı Sahiplerinin Hayvan Refahına İlişkin Algı ve Tutumu Üzerine Bir Araştırma, *Master's Thesis*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Leggat, P. A., & Speare, R. (2000). Traveling with pets. *Journal Of Travel Medicine*, 7 (6): 325.
- McHarg, M., Baldock, C., Head, C., & Robinson, A. (1995) *National Humans and Pets 'Survey*. Sydney: Coalition for Urban Animal Management.
- Odendaal, J. S. J. (2005). Science-Based assessment of animal welfare: companion animals. *Revue Scientifique Et Technique-Office International Des Epizooties*, 24(2): 493.
- Rızaoğlu,B. (2012). *Turizm Davranışı*. Ankara. Detay Yayıncılık.
- Rogers, J., Hart, L. A., & Boltz, R. P. (1993). The Role of pet dogs in casual conversations of elderly adults. *The Journal of Social Psychology*, 133 (3): 265-277.

Siegel, J. M., Angulo, F. J., Detels, R., Wesch, J., & Mullen, A. (1999). AIDS diagnosis and depression in the multicenter AIDS cohort study: the ameliorating impact of pet ownership. *AIDS Care*, 11 (2): 157-170.

Suelin, C. (2010). Understanding consumer purchase behavior in the Japanese personal grooming sector. *Journal of Yasar University*, 5(17):2821-2831.

Ünder, H. (1996). *Çevre Felsefesi*. Ankara: Doruk Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Ying, T., Tang, J., Wen, J., Ye, S., Zhou, Y., & Li, F. S. (2021). Traveling with pets: constraints, negotiation, and learned helplessness. *Tourism Management*, 82, 104183.

The International Air Transport Association (IATA). Hayvan Taşıma Kuralları. <https://www.iata.org/whatwedo/cargo/live/animals/pets/Pages/index.aspx> (Erişim tarihi:28.11.2019).

Sykes Konaklama Endeksi Verileri.
<https://www.sykescottages.co.uk/blog/staycation-index-2018/> (Erişim tarihi:14.11.2019).

Fethiye Otelleri ve Kalacak Yerler.
https://www.tripadvisor.com.tr/Hotels-g298031-Fethiye_Mugla_Province_Turkish_Aegean_Coast-Hotels.html (Erişim tarihi:14.11.2019).

Evcil Hayvan İle Seyahat Kuralları.
<https://yardim.obilet.com/hc/tr/articles/360015461493-Otob%C3%BCs-yolculuklar%C4%B1nda-evcil-hayvanlar-ile-seyahat-kurallar%C4%B1-nelerdir-> (Erişim tarihi:14.11.2019).

Bagajda Evcil Hayvan Taşıma Kuralları.
<http://www.turkishairlines.com/tr-tr/seyahat-bilgileri/bagaj/evcil-hayvan> (Erişim tarihi:14.11.2019).

Evcil Hayvan Taşımacılığı – Kara & Deniz & Hava Yolu
[.https://www.bizevdeyokuz.com/evcil-hayvanla-ulasim](https://www.bizevdeyokuz.com/evcil-hayvanla-ulasim) (Erişim
tarihi:14.11.2019).

Evcil Hayvan Taşıma Kuralları. http://www.anadolujet.com/aj-tr/services/passenger_services/pets.aspx (Erişim tarihi:14.11.2019).

Evcil Hayvan Taşıma Genel Kuralları.
<http://www.flypgs.com/bilgilendirme/genel-kurallar.aspx> (Erişim
tarihi:14.11.2019).

Evcil Hayvan Taşıma Genel Kuralları. <http://www.atlasglb.com/ozel-ihiyaclar> (Erişim tarihi:14.11.2019).

Fethiye’de Gezilecek Yerler. <https://www.gezipedia.net/340-fethiyede-gezilecek-yerler.html> (Erişim tarihi: 28.11.2019).

Turizm Davranışı Sözcüğü Tanımı. <https://sozluk.gov.tr/>(Erişim
tarihi:28.11.2019).

Güncel Turizm Verileri.
<https://www.turizmgunlugu.com/2019/09/06/turizm-verileri/>(Erişim
tarihi:28.11.2019).

Evcil Hayvan Kabul Eden Konaklama İşletmeleri.
https://www.booking.com/pets/index.tr.html?fbclid=IwAR1O-dFWuLz5V2mA5ALY8hs3JQFe6TH3dMwB8iiwuGfYY3ASGT-m-1lc_2E (Erişim tarihi:11.12.2019).

Evcil Hayvan Kabul Eden Konaklama İşletmeleri.
<https://www.patilioteller.com/HotelList.aspx?uncertdate=1> (Erişim
tarihi:11.12.2019).

Karayolları Genel Müdürlüğü Evcil Hayvan Taşıma Kuralları.
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/01/20180108-1.htm>
(Erişim tarihi:13.12.2019).